

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie

TOLERANCJA

Studia i szkice

**Redakcja naukowa serii
Adam ROSÓŁ
Marek S. SZCZEPAŃSKI**

**Redakcja naukowa tomu
Adam ROSÓŁ
Romuald DERBIS**

Tom XIII–XIV

Częstochowa 2007–2008

Recenzenci
Felicjan BYŁOK
Józef ŻURAW

Redaktorzy naukowci
Adam ROSÓŁ
Marek S. SZCZEPAŃSKI

Redaktor
Przemysław LASOTA

Korekta
Dariusz JAWORSKI
Mirosław ŁAPOT
Edyta SADOWSKA

Redaktor techniczny
Piotr GOSPODAREK

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

© Copyright by Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2007–2008

ISBN 978-83-7455-093-2
ISSN 1734-2155

Wydawnictwo im. Stanisława Podobińskiego
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8
tel. (0-34) 378-43-29, faks (0-34) 378-43-19.
www.ajd.czyst.pl
e-mail: wydawnictwo@ajd.czyst.pl

Spis treści

Od redaktorów	7
Andrzej TARNOPOLSKI	
Tolerancja i wykluczenie. Od różnych stopni nieakceptacji do wykluczenia	11
Agnieszka TOKARSKA-SIUDEJA	
Tolerancja w edukacji	23
Katarzyna BUDZIAŁOWSKA	
Tolerancja w szkole	37
Ewa MATUSIK	
W poszukiwaniu wysokiej jakości pracy szkoły	59
Adam ROSÓŁ	
Edukacja a wyrównywanie szans życiowych	73
Ewa SUCHAN	
Nauczyciel i jego profesjonalny autorytet. Chaotycy i spadkobiercy Kartezjusza	89
Sylvia KITA	
Dyskwalifikacje transakcyjne jako przejawy obniżania wartości uczniów przez nauczycieli	105
Agata WOŹNIAK-KRAKOWIAN	
Wycofana młodzież	127
Jarosław BUGAJSKI	
Młodzież szkolna – agresja wśród młodzieży a wychowanie w rodzinie..	135
Małgorzata GAWLIK	
Kultura masowa a wychowanie dzieci w młodszym wieku szkolnym....	167
Grzegorz GAWRON	
Uczeń i belfer w sieci. Komputer i Internet w życiu młodzieży i nauczycieli tyskich szkół ponadgimnazjalnych	185

Janina KOSMAŁA	
Akceptowanie informatyzacji procesu edukacyjnego	197
Artur BORCUCH, Magdalena PIŁAT	
Wpływ idei społeczeństwa informacyjnego na system szkolnictwa wyższego w Polsce. Dylematy w perspektywie interdyscyplinarnej.....	213
Stanisław LENIK	
„Dorzeczne” i „niedorzeczne” koncepcje człowieka w społeczności a jakość życia	233
Izabela WRONA	
Jakość życia w opinii pracowników socjalnych	245
Adrianna SARNAT-CIASTKO, Karolina RAKOCZ	
Jesień życia? O jakości życia osób starszych w Polsce i Unii Europejskiej – analiza porównawcza.....	263
Joanna GÓRNA, Janusz SZOPA	
Rola edukacji ruchowej w wieku senioralnym	279
Lucyna FIDOR	
Jakość życia podopiecznych kuratora sądowego	291
Piotr SIUDA	
Jakość życia i cyberwykluczenie w dobie Web 2.0	309
Ewa SOSNOWSKA	
Wybrane aspekty przestępczości kobiet	323
Beata ZAJĘCKA	
Prawa więźnia i ich respektowanie w jednostkach penitencjarnych.....	337

Varia

Hanna KELM	
Sytuacja uchodźców w Polsce	357
Magdalena PIŁAT, Izabela WCISŁO	
Mały świat wielu kultur	369
Wojciech TROJANOWSKI	
Public relations jako narzędzie budowania zaufania i szacunku obywatela do instytucji samorządowej na przykładzie urzędu miejskiego.....	377

Anna DUSZYŃSKA-TROJANOWSKA	
Kasyno – poza czasem, poza miejscem	391
Aleksandra SIEDLACZEK-SZWED	
Recenzja pracy Iwony Wagner, <i>Stalość czy zmienność autorytetów</i> , Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2005	405
Noty o Autorach	409

Od redaktorów

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny tom *Tolerancji*, który z powodu trudności wydawniczych obejmuje dwa roczniki. W prezentowanym tomie obecne są przede wszystkim dwa obszary tematyczne. Pierwszy dotyczy tolerancji w aspekcie funkcjonowania systemu edukacji, drugi natomiast jakości życia. Ten drugi obszar zawiera w dużej części artykuły będące podstawą referatów wygłaszanych na konferencji zorganizowanej przez Instytut Filozofii, Socjologii i Psychologii AJD w Częstochowie w maju 2007 roku¹.

Tom otwiera tekst o najbardziej ogólnym charakterze o tolerancji i wykluczeniu, autorstwa **Andrzeja Tarnopolskiego**. Autor wskazuje, że postawy tolerancyjnego znoszenia, konieczne do sprawnego funkcjonowania jednostek i społeczeństw, to połączenie obiektywnej, wyrażonej działaniem zewnętrżnej praktyki, oraz wewnętrznego mechanizmu akceptacji. Akceptacja ma polegać na zaprobowaniu specyficznego stopnia swobody, ujawnionego w tolerancyjnej odmienności, który pełni rolę niezbędnego regulatora zjawisk i procesów społecznych. Bardziej bezpośrednio problemami tolerancji w edukacji zajmuje się w swojej analizie **Agnieszka Tokarska-Siudeja**. Autorka analizując pojęcia, mechanizmy oraz uwarunkowania tolerancji dochodzi do przekonania, że działania edukacyjne szkoły powinny się koncentrować przede wszystkim na kształtowaniu w jednostkach tolerancji pozytywnej. Podobną problematykę uczyniła przedmiotem swego zainteresowania **Katarzyna Budziałowska**, która stwierdza, że brak tolerancji ujmowany jako brak woli i chęci zrozumienia, doprowadza w konsekwencji do narastania negatywnych emocji, stając się tym samym, przyczyną krzywdy innych. Przedmiotem szczególnego zainteresowania jest zjawisko nietolerancji w odniesieniu do dzieci cierpiących na zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi ADHD. Z kolei artykuł **Ewy Matusik** stanowi próbę odpowiedzi na pytanie nurtujące dyrektorów szkół: jak zarządzać współczesną szkołą, aby zapewnić doskonałą jakość kształcenia i wychowania młodzieży? W artykule **Adama Rosoła** podjęto próbę udzielenia odpowiedzi na py-

¹ „Jakość życia – od wykluczonych do elity”, Częstochowa, maj 2007. Autorzy prezentujący referaty na konferencji to: L. Fidor, J. Górna, H. Kelm, J. Kosmala, S. Lenik, K. Rakoczy, A. Rosół, A. Sarnat, P. Siuda, E. Sosnowska, J. Szopa, A. Tarnopolski, A. Woźniak-Krakowian, I. Wrona, B. Zającka.

tanie, czy system edukacji w Polsce, uwzględniając współczesne procesy cywilizacyjne i edukacyjne, stwarza możliwości wyrównywania szans życiowych dla osób pochodzących z niższych klas czy warstw społecznych. Z przeprowadzonej analizy wynika, że system edukacji w Polsce lepiej traktuje tych, którzy na wejściu mają większe szanse, i tym samym je dla nich zwiększa, a tych którzy mają mniejsze szanse, traktuje gorzej i tym samym im te szanse obniża. **Ewa Suchan** w swoim artykule ukazuje problematykę autorytetu nauczyciela. Omawia jak w literaturze pedagogicznej i psychosocjologicznej definiowane jest pojęcie autorytetu nauczyciela oraz zwraca uwagę na trzy istotne elementy składowe autorytetu, takie jak: gruntowna wiedza merytoryczna, umiejętności metodyczne i właściwości osobowe, które w istotny sposób wpływają na uzyskanie zaufania i szacunku u uczniów przez nauczyciela. Nie budują takiego autorytetu omawiane przez **Sylwię Kita** na przykładzie relacji panujących pomiędzy nauczycielami a uczniami w wieku gimnazjalnym dyskwalifikacje transakcyjne. Dyskwalifikacje transakcyjne to obniżanie wartości partnera komunikacji, które może przybierać formę pozycji psychologicznych, komunikacji perwersyjnej oraz gier psychologicznych. **Agata Woźniak-Krakowian** omawia potrzeby zaspokajane przez uczestnictwo w subkulturach młodzieżowych oraz analizuje wpływ, jaki miały na ich kształtowanie się zmiany ustrojowe, przemiany społeczne, polityczne, kulturowe oraz rozwój techniki i mass mediów. Na problem agresji wśród młodzieży w szkołach gimnazjalnych i średnich zwraca uwagę **Jarosław Bugajski**. Autor przybliża i opisuje negatywne zachowania młodych ludzi, które można nazwać agresywnymi i dewiacyjnymi wskazując jako ich przyczyny relacje tkwiące w rodzinie i niedostosowaniu szkoły oraz wszelkich instytucji wychowawczych do skutków transformacji ustrojowej. **Małgorzata Gawlik** analizuje rozwój, cechy i funkcje kultury masowej oraz jej wpływ na wychowanie dzieci w młodszym wieku szkolnym. W artykule autorstwa **Grzegorza Gawrona** prezentowana problematyka związana z powstawaniem i rozwojem społeczeństwa informacyjnego oraz przemian społecznych, które współtworzą ten proces. Empiryczny kontrapunkt stanowią wyniki badań wśród uczniów tyskich publicznych szkół ponadgimnazjalnych. **Janina Kosmala** omawia wpływ zastosowania wysokich technologii w procesie nauczania na kolejne przeobrażenia systemu edukacyjnego i postawy samych nauczycieli wobec tego procesu, na podstawie badań empirycznych przeprowadzonych wśród nauczycieli częstochowskich szkół. Problematykę dotyczącą edukacji zamyka tekst poświęcony interdyscyplinarnej analizie wpływu paradygmatu społeczeństwa informacyjnego na obszar systemu szkolnictwa wyższego, którego autorami są **Artur Borcuch** i **Magdalena Pilat**. Autorzy podejmują dyskusję dotyczącą roli nowych technologii w działalności związanej z edukacją i kształceniem, proponując jednocześnie kierunki zmian usług edukacyjnych w szkołach wyższych.

Drugą część niniejszego tomu otwiera tekst autorstwa **Stanisława Lenika** o jakości życia pojmowanej jako cecha i atrybut bytu ludzkiego. W głównej mierze odpowiedzialne za jakość życia są teorie społeczne. Stąd też jakość życia zależy zasadniczo od „dorzeczej” koncepcji człowieka w społeczności będącej podstawą dominującej i realizowanej praktycznie teorii społecznej. O sposobie rozumienia jakości życia przez pracowników socjalnych traktuje tekst **Izabeli Wrony**. Przeprowadzone analizy wykazały, iż pracownicy socjalni najczęściej definiują jakość życia w kategoriach psychologicznych i jako określenia związane z subiektywnym rozumieniem. Wartościami zapewniającymi udane życie są: szczęście rodzinne, zdrowie, dobre warunki materialne. Natomiast **Adrianna Sarnat**, **Karolina Rakocz** postanowiły rozważyć istotne zagadnienia jakości życia tej grupy osób. W swej analizie biorą pod uwagę wskaźniki społeczne, takie jak: średnia wieku, wskaźniki rozwoju cywilizacyjnego, dostęp do opieki medycznej, kształcenie ustawiczne, wiek i świadczenia emerytalne oraz wskaźniki gospodarcze, takie jak inflacja i PKB.

W artykule **Joanny Górnej** i **Janusza Szopy** zostały zaprezentowane wyniki badań przeprowadzonych wśród słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Częstochowie, którzy uczestniczyli w zajęciach rekreacji ruchowej. Wśród zauważonych pozytywnych zmian (negatywnych nie było) wskazywano najczęściej: większą sprawność ogólną, większą ruchomość stawów, poprawę pracy układu krążenia, rozluźnienie mięśni, ustąpienie lub zmniejszenie bólu, poprawę sylwetki oraz lepsze samopoczucie, większą aktywność i lepszą koncentrację. Problematyka jakości życia osób będących pod dozorowaną pieczę kuratora sądowego stanowi przedmiot namysłu **Lucyny Fidor**. Autorka podkreśla, że praca tegoż kuratora winna przyczyniać się do realizacji wartości nadrzędnych, ponadczasowych i uniwersalnych związanych z pełnią człowieczeństwa. Część poświęconą problematyce jakości życia zamyka tekst **Piotra Siudy**. Celem, jaki stawia sobie Autor jest ukazanie, że partycypacja w serwisach Web 2.0 ma znaczny wpływ na jakość życia ludzi. Autor analizuje jak Web 2.0 wpływa na jakość życia i nierówności społeczne obecnie, ale stara się również wykazać, że i w przyszłości będzie to coraz istotniejszy czynnik różnicujący ludzi na wykluczonych i elitę. Podstawowym celem pracy **Ewy Sosnowskiej** jest analiza stanu wiedzy diagnostycznej z zakresu przestępczości kobiet. Autorka koncentruje swoją uwagę na czynnikach natury społeczno-ekonomicznych i psychologiczno-emocjonalnych determinujących przestępczość kobiet.

Z kolei w celu określenia praw więźniów i ich przestrzegania w warunkach penitencjarnych **Beata Zajęcka** dokonała analizy dotyczącej wykonywania kary pozbawienia wolności. Zgromadzony materiał pozwolił na stwierdzenie, że zjawisko łamania praw więźniów jest powszechne w polskich jednostkach penitencjarnych. Skazani nie mają wystarczającego miejsca do rozwoju, nie mogą się

uczyć i pracować, nie mają dostępu do lekarzy i leków, środków higieny osobistej oraz do odpowiednich składników żywnościowych.

Trzecią część tomu stanowią cztery teksty o zróżnicowanej problematyce. I tak, **Hanna Kelm** podejmuje problem położenia uchodźców w Polsce. Jak stwierdza Autorka, nasz kraj stał się bardziej atrakcyjny dla imigrantów, w tym również dla uchodźców. W związku z tym Polska powinna przygotować się na przyjęcie większej liczby uchodźców, zapewnienie im odpowiedniej opieki oraz wprowadzenie skutecznego programu integracji ze społeczeństwem polskim. **Magdalena Pilat** i **Izabela Wcisło** na podstawie wywiadów przeprowadzonych w środowisku medycznym, przedstawiają problematykę wielokulturowości w funkcjonowaniu jednorodnego pod względem zawodowym środowiska. W swoim tekście **Wojciech Trojanowski** dokonuje opisu najważniejszych elementów konstruujących podstawy relacji instytucji samorządowej z jej klientami. Autor podkreślił rolę czynników, które w decydującej mierze określają nastawienie klienta względem tejże instytucji oraz pomagają budować wzajemne zaufanie i szacunek. Natomiast artykuł **Anny Duszyńskiej-Trojanowskiej** jest próbą podsumowania dwumiesięcznych badań prowadzonych w jednym z kasyn i hoteli w Las Vegas. Opisuje samo kasyno, jego specyficzną konstrukcję oraz zasady tam obowiązujące. Autorka podjęła się również próby klasyfikacji gości hotelowych, która pozwala zrozumieć zarówno sposób ich myślenia, jak i motywy, którymi kieruje się personel kasyna. Całość kończy recenzja książki I. Wagner, *Stalość czy zmienność autorytetów. Pedagogiczno-społeczne studium funkcjonowania i degradacji autorytetów w zmieniającym się społeczeństwie*, autorstwa **Aleksandry Siedlaczek-Szwed**.

Zachęcając do lektury zamieszczonych prac, prosimy o ewentualne uwagi oraz przysyłanie tekstów do następnego tomu. Jednocześnie informujemy, że *Tolerancja* znalazła się na liście czasopism punktowanych. Prosimy o dostosowanie swoich tekstów i zakresów przekazywanych informacji do zamieszczonego na końcu niniejszego tomu schematu.

Noty o Autorach

Artur Borcuch

Doktor nauk ekonomicznych, adiunkt w Instytucie Zarządzania, Wydziału Zarządzania i Administracji Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach

Katarzyna Budziałowska

Pedagog – terapeuta, specjalista socjoterapii i oligofrenopedagogiki, doktorantka Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Przygotowywana rozprawa doktorska dotyczy analizy systemu rodzinnego i problemu akceptacji dzieci z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (ADHD). W Częstochowie prowadzi prywatny gabinet psychoterapeutyczno-edukacyjny, zajmuje się terapią indywidualną dzieci, młodzieży i rodziców, prowadzi indywidualne konsultacje oraz warsztaty i treningi umiejętności wychowawczych dla rodziców i nauczycieli.

Ostatnie publikacje:

- *Sytuacja społeczna osób niepełnosprawnych a ich motywacja do osiągnięcia sukcesu*, [w:] *Edukacja – Wsparcie – Praca w życiu osób niepełnosprawnych. Wybrane aspekty*, red. D. Kukła, Ł. Bednarczyk, Warszawa – Częstochowa 2008.
- *Charakterystyka rozwoju psychofizycznego i emocjonalnego dziecka w młodszym wieku szkolnym z uwzględnieniem zaburzeń powodujących trudności w nauce*, „Poliglota” 2008, nr 1(7).

Jarosław Bugajski

Zawód: pedagog szkolny, studia doktoranckie z socjologii na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Miejsce pracy: szkoły gimnazjalne i średnie oraz praca z młodzieżą poza szkołą. Zainteresowania badawcze: grupy społeczne; role społeczne; socjologia młodzieży – zachowania negatywne i pozytywne młodych ludzi w szkole i poza nią oraz poznanie przyczyn agresji wśród młodzieży; rodzina – wychowanie młodych ludzi.

Anna Duszyńska-Trojanowska

Absolwentka socjologii, studentka politologii na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Doktorantka Uniwersytetu Śląskiego na kierunku socjologia. Pracuje w agencji reklamowej, zawodowo zajmuje się również public relations.

Lucyna Fidor

Doktor n. hum. w zakresie socjologii (rola zawodowa – kurator zawodowy). Pracuje w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Jej zainteresowania to: socjologia przestępczości, socjologia prawa i rodziny, resocjalizacja, patologia społeczna (problemy i kwestie społeczne w ujęciu globalnym). Autorka rozprawy doktorskiej na temat: „Ojcowie alimentatorzy – studium socjologiczne” Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Filozofii i Socjologii, 2002.

Wykaz publikacji:

- *Socjalizacja ekonomiczna*, [w:] *Společna gospodarka rynkowa w Polsce. Modele a rzeczywistość*, UMCS, Lublin 2000.
 - *Sądowy kurator zawodowy w społeczności małomiasteczkowej*, [w:] *Miasto, migracje, ekorozwój*, Lublin 2000.
 - *Problem alkoholizmu młodzieży w działalności kurateli sądowej*, „Wychowanie na co dzień”, Toruń 2004, nr 10–11.
 - *Specyfika warunków życiowych ojców alimentatorów – podopiecznych kuratora sądowego*, t. II, Wyd. UMCS, Lublin 2006.
 - *System probacji w reintegracji podopiecznych. Studium przypadku*, [w:] *Konteksty pedagogiki specjalnej. Pedagogika specjalna – koncepcje i rzeczywistość*, red. T. Żółkowska, t. II, Szczecin 2007. Wersja angielska: *The system of probation in the reintegration of charges. Case study* – na stronie internetowej: www.monografie.pl
 - *Kurator sądowy wobec problemów ludzi starych*, [w:] *Pomoc i opieka w starości*, t. II, red. B. Kromolicka, B. Bugajska i K. Serdyńska, Wyd. ZAPOL, Szczecin 2007.
- Współautorka publikacji:
- Fidor L., Kosiński S., *Przedsiębiorczość w dorobku Leona Petrażyckiego i jej współczesne odniesienia*, [w:] *Strategia rozwoju społecznej gospodarki rynkowej w Polsce*, t. II, Lublin 2002.

Małgorzata Gawlik

Nauczycielka nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego, magister. Główne zainteresowania naukowe: teoria wychowania, komunikowanie masowe.

Ostatnie prace:

- *Klasyczne koncepcje dojrzałości szkolnej*, 07.05.2008 r. (www.edukacja.edux.pl/p-1490-klasyczne-koncepcje-dojrzalosci-szkolnej.php)

Grzegorz Gawron

Socjolog, pracownik dydaktyczno-naukowy Katedry Socjologii Wyższej Szkoły Zarządzania i Nauk Społecznych im. ks. Emila Szramka w Tychach, słuchacz Studiów Doktoranckich na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Uczestnik licznych projektów badawczych, w tym również finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Zainteresowania badawcze: socjologia zmiany i rozwoju społecznego, socjologia bezrobocia i rynku pracy, problematyka społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (CSR).

Współautor tomu:

- *Czynniki integracji i reintegracji zawodowej kobiet na regionalnym rynku pracy*, red. G. Gawron, B. Pactwa, Śląskie Wydawnictwa Naukowe WSZiNS w Tychach, Tychy 2008.

Współautor publikacji:

- Muster R., Gawron G., *Opinie liderów społeczności lokalnej Rudy Śląskiej na temat kierunków rozwoju lokalnego rynku pracy*, [w:] *Diagnoza kierunków rozwoju rynku pracy w Rudzie Śląskiej*, red. R. Muster, Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej, Ruda Śląska 2008.
- Szczepański M.S., Cymbrowski B., Gawron G., *Goliat i Dawid: korporacje międzynarodowe w środowisku lokalnym Socjologiczne studium przypadku*, [w:] *Kultura i gospodarka. Ku antropologii życia gospodarczego we współczesnej Polsce*, red. J. Mucha, M. Nowaczyk, G. Woroniecka, Śląskie Wydawnictwa Naukowe WSZiNS w Tychach, Tychy 2007.
- Gawron G., Szczepański M.S., Pawlica B., *Chcemy być piękni, chcemy być młodzi – relacje z badań empirycznych*, [w:] *Pokusy piękna i urody. Rynek chirurgii plastycznej w oglądzie socjologicznym*, red. B. Pawlica, M.S. Szczepański, A. Zarębska-Mazan, Śląskie Wydawnictwa Naukowe WSZiNS w Tychach, Tychy 2007.

Joanna Górna

Absolwentka Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, pracownik naukowo-dydaktyczny AJD w Częstochowie, kierownik Uniwersytetu Trzeciego Wieku; instruktor jogi i technik relaksacyjnych; interesuje się aktywnymi metodami pokonywania stresu i technikami pracy z umysłem.

Ostatnie publikacje:

- *Rola i znaczenie technik relaksacyjnych w redukcji napięcia emocjonalnego nauczycieli edukacji elementarnej*, [w:] *Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej*, red. W. Szlufik, T. Banaszkiewicz, A. Pękała, Wyd. WSP, Częstochowa 2004.
- *Źródła i przyczyny stresu przedsiębiorców*, [w:] *Stres i jego modelowanie*, red. J. Szopa, M. Harciarek, Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2004.
- *Gospodarczo-społeczne korzyści i koszty rozwoju turystyki religijno-pielgrzymkowej na Jasną Górę dla Częstochowy i jej mieszkańców*, [w:] *Turystyka religijno-pielgrzymkowa*, Wyd. WSTiH w Gdańsku, Gdańsk 2005.
- *Turystyka uzdrowiskowa jako czynnik rozwoju gmin uzdrowiskowych na przykładzie gminy Ustroń*, [w:] *Rola turystyki e strategii i polityce rozwoju gospodarki regionalnej*, Wyd. WSTiH w Gdańsku, Gdańsk 2006.
- *Usługi doradcze i szkoleniowe dla sektora MSP – wykorzystanie środków unijnych szansą na poprawę konkurencyjności polskich przedsiębiorstw*, [w druku].
- *Uzdrowiska jako ośrodki turystyki biznesowej w Polsce*, [w:] *Turystyka biznesowa*, Wyd. WSTiH w Gdańsku, Gdańsk 2007.
- *Znaczenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku dla podnoszenia poczucia jakości życia ludzi w wieku senioralnym na przykładzie doświadczeń częstochowskich*, [w:] *Edukacja i animacja społeczno-kulturalna dorosłych*, red. A. Horbowski, J. Potoczny, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2007.

Współautorka publikacji:

- Ortenburger D., Górna J., Szopa J., *Hatha yoga exercises effect on selected aspects of physical and mental functioning in opinion of Częstochowa university of technology students*, [w:] *Sport training in interdisciplinary scientific researches*, Częstochowa 2004.
- Szopa J., Górna J., Ortenburger D., Ortenburger A., *Joga dla zdrowia*, red. J. Szopa, Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2004 (rozdz. 1 i 3).
- Górna J., Ortenburger D., *Wpływ ćwiczeń hatha-jogi na zmianę samopoczucia u osób czynnych zawodowo*, [w:] *Stres i jego modelowanie*, red. J. Szopa, M. Harciarek, Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2004.
- Górna J., Szopa J., *Joga – ruch, oddech, relaks*, Wyd. Kos, Katowice 2005.
- Grabara M., Górna J., Szopa J., *Ćwiczenia profilaktyczno-kompensacyjne dla dzieci w wieku szkolnym oparte o system ćwiczeń hatha jogi*, „Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne”, Edupress, Warszawa 2007, nr 12.

Hanna Kelm

Absolwentka Akademii Ekonomicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny), w 2004 r. otrzymała tytuł Magistra Ekonomii oraz University of Paisley (obecnie University of the West of Scotland), gdzie w 2002 r. otrzymała tytuł Bachelor of Arts majoring in economics. Uczestniczka półrocznych studiów na Université Pierre Mendès France (UPMF) w Grenoble, w ramach programu MIRA (Mobilité Internationale Rhône-Alpes). Od 2004 r. asystentka w Katedrze Europeistyki Śląskiej Wyższej Szkoły Zarządzania im. Gen. J. Ziętka w Katowicach. Od 2006 r. prowadzi gościnne wykłady na Uniwersytecie w Hadze. W 2007 r. rozpoczęła pracę nad doktoratem obejmującym problematykę związaną z polityką azylową Unii Europejskiej.

Do ostatnich publikacji autorki należą artykuły:

- Tendera-Właszczuk H., Kelm H., *Bariery asymilacji imigrantów w wybranych krajach Unii Europejskiej*, „Zeszyty Naukowe”, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, luty 2008 [w druku].
- Kelm H., *Integracja cudzoziemców posiadających w Polsce status uchodźcy lub zgodę na pobyt tolerowany*, „Zeszyty Naukowe”, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, styczeń 2008 [w druku].

Sylvia Kita

Słuchaczka trzeciego roku studiów doktoranckich na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Uczestniczka seminarium prowadzonego przez prof. dr. hab. M. Szczepańskiego, przygotowuje pracę doktorską pod tytułem „Świadomość konsumencka jako aspekt świadomości społecznej. Socjologiczne studium przypadku na przykładzie studentów nauk humanistycznych”. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z zakresu socjologii na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Rudzie Śląskiej.

W 2003 roku zakończyła studia i obroniła pracę magisterską w Instytucie Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej Akademii Pedagogicznej im. Jana Długosza w Częstochowie. Ponadto ukończyła trwające trzy semestry studia podyplomowe z zakresu socjoterapii organizowane przez Instytut Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej Akademii Pedagogicznej im. Jana Długosza w Częstochowie.

W czasie studiów rozpoczęła współpracę z miesięcznikiem „Charaktery”, gdzie opublikowała dwa artykuły – *Rysunek jak zwierciadło* (nr 11/2002) oraz *Szantażysta szuka ofiary* (nr 6/2003).

W roku akademickim 2003/2004 prowadziła zajęcia dydaktyczne w Instytucie Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej Akademii Pedagogicznej im. Jana Długosza w Częstochowie.

Janina Kosmala

Doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Socjologii AJD. Absolwentka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zainteresowania naukowe: socjologia pracy, społeczeństwo informacyjne.

Ważniejsze publikacje:

- *Autorytet nauczyciela w teorii i badaniach socjologicznych*, Częstochowa 1999.
- *Kompetencje informatyczne nauczycieli*, [w:] *Polska w drodze do społeczeństwa informacyjnego między rozwojem a wykluczeniem w zjednoczonej Europie*, red. A. Marzec, I. Wagner, Częstochowa 2005.
- *System edukacyjny w społeczeństwie informacyjnym*, [w:] *Edukacja medialna. Nowa generacja pytań i obszarów badawczych*, red. nauk. M. Sokołowski, Olsztyn 2004.
- *Piękne umysły jako kapitał społeczny*, [w:] *Kapitał ludzki i społeczny w przestrzeni europejskiej. Przypadek Częstochowy*, red. D. Czakon, J. Kosmala, Częstochowa 2007.

Współautorka publikacji:

- *Komunikacja i podmiotowość w relacjach szkolnych*, red. S. Badora, D. Marzec, J. Kosmala, Częstochowa 2000–2001.
- *Kapitał ludzki i społeczny w przestrzeni europejskiej. Przypadek Częstochowy*, red. D. Czakon, J. Kosmala, Częstochowa 2007.

Stanisław Lenik

Dr nauk humanistycznych w zakresie socjologii, adiunkt w Zakładzie Socjologii IFSiP AJD w Częstochowie.

Ważniejsze publikacje:

- *Tożsamość narodowa młodych Polaków*, Wyd. WSP, Częstochowa 2002.
- *Tożsamość zagubiona i odnajdywana. Uwarunkowania i perspektywy*, [w:] *Niepokoje i nadzieje współczesnego człowieka. Człowiek w sytuacji przełomu*, red. R. Derbis, Wyd. WSP, Częstochowa 2003.
- *O potrzebie i możliwościach badania pamięci społecznej dzisiaj*, „Tolerancja. Studia i szkice”, t. XI, red. A. Rosół, M. Szczepański, Częstochowa 2005.
- *Wielokulturowość a tożsamość zbiorowa. Wybrane doświadczenia z okresu zmian politycznych w Polsce*, „Tolerancja. Studia i szkice”, t. XII, red. A. Rosół, M. Szczepański, Częstochowa 2006.
- *Idea narodu u Bronisława Malinowskiego*, „Przegląd Polonijny”, Kraków 1991, z. 2.

Ewa Matusik

Mgr filologii polskiej: ukończona Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach. Pracownik Kuratorium Oświaty w Katowicach. Jej zainteresowania mieszczą się w obszarze socjologii edukacji.

Ukończone studia podyplomowe:

- Filologia polska – Uniwersytet Śląski w Katowicach,
- Zarządzanie i organizacja dla dyrektorów i nauczycieli – Akademia Ekonomiczna w Katowicach,
- Prakseologia zarządzania – Akademia Ekonomiczna w Katowicach.

W ośrodkach doskonalenia nauczycieli oraz wyższych uczelniach prowadzi zajęcia dla nauczycieli oraz dyrektorów szkół i placówek oświatowych z zakresu problematyki edukacyjnej.

Obecnie odbywa studia doktoranckie na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jej promotorem jest prof. zw. dr hab. M.S. Szczepański.

Magdalena Pilat

Dr socjologii, Wydziału Nauk Społecznych, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Obroniła pracę doktorską w 2006 roku, napisaną pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Marka S. Szczepańskiego, pt.: „Rodzina górnicza we wnętrzu. Studium socjologiczne na przykładzie aktywnych zawodowo żon górników w wybranych miastach województwa śląskiego”. Jest adiunktem w Katedrze Stosowanych Nauk Społecznych, Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Prowadzi zajęcia ze wstępu do socjologii, socjologii miasta, socjologii organizacji, historii myśli socjologicznej.

Karolina Rakocz

Studentka pedagogiki opiekuńczo-resocjalizacyjnej i politologii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, członek zarządu Stowarzyszenia Pedagogiki Alternatywnej.

Adam Rosół

Socjolog, dr hab. prof. AJD w Częstochowie (kierownik Zakładu Socjologii). Główne zainteresowania naukowe: socjologia struktur społecznych, socjologia wychowania.

Ostatnie prace:

- *Wielokulturowość jako wyzwanie dla Europy*, [w:] *Wielokulturowość w przestrzeni edukacyjnej*, red. K. Rędziński, I. Wagner. Częstochowa 2006/2007.

- *Kształcenie nauczycieli w Polsce a ich kompetencje zawodowe*, [w:] *Pedagogiczskie obrazowanie w uśłowiach transformacyjnych prociesow. Materiały konferencyjne*, Mińsk 2007.
- *Częstochowanie o sobie i o swoim mieście w świetle badań sondażowych*, [w:] *Kapitał ludzki i społeczny w przestrzeni europejskiej. Przypadek Częstochowy*, red. D. Czakon, J. Kosmala, Częstochowa 2007.
- *Tolerancja a sytuacje szkolne*, [w:] *Spoleczne determinanty edukacji i gospodarowania*, red. K. Rędziński, M. Zieliński, Gliwice 2008.

Adrianna Sarnat-Ciastko

Asystent w Zakładzie Myśli Społeczno-Politycznej Instytutu Pedagogiki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Ukończyła studia o specjalności pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna oraz politologia. Organizator konferencji ogólnopolskich dotyczących migracji zarobkowej oraz Kresów Wschodnich w świadomości współczesnych Polaków. Uczestnik licznych ogólnokrajowych sympozjów naukowych, w których wygłaszała referaty dotyczące tematyki m.in.: globalizacji, społeczeństwa obywatelskiego, społeczeństwa informacyjnego, poczucia jakości życia wśród ludzi starszych oraz historii migracji zarobkowej. Inicjator różnych projektów społeczno-kulturalnych w tym Autorskich Warsztatów Profilaktyczno-Wychowawczych „Jestem dorosły”. W zakresie jej zainteresowań znajdują się współczesne przemiany globalne w kontekście pedagogiki oraz media.

Aleksandra Siedlaczek-Szwed

Dr nauk humanistycznych; adiunkt w Zakładzie Pedagogiki Opiekuńczo-Resocjalizacyjnej, Instytut Pedagogiki AJD w Częstochowie.

Ostatnie publikacje:

- *Pedagogika specjalna – wybrane problemy edukacyjno-wychowawcze*, red., Częstochowa 2007.
- *Speech Defects in Children with Cleft Palate in Terms of ICD-10 Classification*, [w:] *Pedagogika specjalna – wybrane problemy edukacyjno-wychowawcze*, red. A. Siedlaczek-Szwed, Częstochowa 2007.
- *Znaczenie diagnozy logopedycznej w ocenie rozwoju mowy dziecka*, [w:] *Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna na początku XXI wieku. Wyzwania i konteksty*, red. M. Królicza, E. Piwowarska, E. Skoczylas-Krotla, Częstochowa 2007.
- *Educational environments in work on prosody of speech*, [w:] *Child in a school reality selected tuteray – educational problems*, ed. M.J. Żmichrowska, Częstochowa 2008.

- *Towarzystwo Polskiej Macierzy Szkolnej Ziemi Wileńskiej w Drugiej Rzeczypospolitej*, [w:] „Wychowanie do dialogu. Pedagogika XVII”, red. K. Rędziński, Częstochowa 2008.

Piotr Siuda

Absolwent Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego (2006). W latach 2005–2006, w czasie studiów, prezes Międzywydziałowego Studenckiego Koła Naukowego „Człowiek @ Nowe Media”, organizator i uczestnik wielu konferencji z dziedziny nowych mediów oraz autor artykułów naukowych. Pracował między innymi jako Content Specialist w firmie e-commerce – Nokaut.pl, gdzie odpowiedzialny był za content strony internetowej, kontrolę funkcjonalności strony, jej reklamę i promocję, tworzenie społeczności internautów wokół strony, marketing wirusowy. Obecnie pracownik naukowo-dydaktyczny Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy oraz Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi (wydział zamiejscowy w Gdańsku). Zainteresowania naukowe autora to przede wszystkim socjologia Internetu, ale także socjologia kultury popularnej, dziennikarstwo społeczne, społeczeństwo obywatelskie. Planuje dalej rozwijać swoje naukowe pasje poprzez podjęcie kształcenia na poziomie studiów trzeciego stopnia.

Tytuły najważniejszych publikacji:

- *Kwestionariusze internetowe – nowe narzędzie badawcze nauk społecznych*, [w:] *Rola informatyki w naukach ekonomicznych i społecznych*, red. K. Grysa, Kielce 2006. [Recenzent – Prof. Tadeusz Grabiński, AE w Krakowie].
- *Społeczności wirtualne. O wspólnotowości w społeczeństwie sieciowym*, [w:] *Oblicza Internetu, Internet w przestrzeni komunikacyjnej XXI wieku*, red. M. Sokołowski, Elbląg 2006. [Recenzent – Prof. Kazimierz Krzysztofek, Szkoła Wyższa Psychologii Społ. w Warszawie].

Ewa Sosnowska

Magister, asystent w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Artykuły:

- *Kuratela sądowa – możliwości i ograniczenia*, [w:] *Resocjalizacja – w stronę środowiska otwartego*, red. I. Pospiszył, M. Konopczyński, Wydawnictwo PEDAGOGIUM, Warszawa 2007.
- *Media w procesie resocjalizacji nieletnich*, [w:] *Polska na drodze do społeczeństwa informacyjnego. Między rozwojem a wykluczeniem w Zjednoczonej Europie*, red. A. Marzec, I. Wagner, Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza, Częstochowa 2005.

- *Obraz mężczyzny w percepcji dziewcząt resocjalizowanych*, [w:] *Jakość życia osób niepełnosprawnych i nieprzystosowanych społecznie*, red. Z. Palak, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2006.
- *Cechy środowiska społecznego nieletnich (na przykładzie analizy opinii ROD-K w Zawierciu)*, [w:] *Rodziny problemowe i możliwości ich wspomagania*, red. R. Stojecka-Zuber, A. Róg, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prof. Stanisława Tarnowskiego, Tarnobrzeg 2007.

Ewa Suchan

Magister pedagogiki, absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, słuchaczka Studium Doktoranckiego przy Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, współpracuje z Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie. Główne zainteresowania naukowe: patologie i dewiacje społeczne, socjologia edukacji, pedagogika.

Publikacje:

- *Akty samobójcze w powiecie częstochowskim – analiza statystyk policyjnych*, „Ziemia Częstochowska”, t. XXXII, red. M. Antoniewicz, Wyd. Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2005.
- *Tatarzy – pierwsi polscy muzułmanie. Szkic historyczno-socjologiczny*, „Tolerancja. Studia i szkice”, t. XII, red. A. Rosół, M.S. Szczepański, Wyd. Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2007.
- *Życie na rauszu. Zjawisko alkoholizmu w powiecie częstochowskim w świetle danych statystycznych w latach 2000–2006* [oddany do druku do rocznika „Ziemia Częstochowska”].

Janusz Szopa

Prof. nadzw. AWF K-ce, dr hab. i Kierownik Katedry Turystyki, Rekreacji i Zarządzania na Wydziale WF.

Ostatnie publikacje:

- *Algorithms of Integration In Sequential Computational Circuits*, „Elektronnoe Modelirovanie” 2005, t. 27, nr 2 (współautorzy: A. Katkow, A. Ulfik).
- *Analysis of the Nature of Time Series on the Warsaw Stock Exchange*, „Elektronnoe Modelirovanie” 2005, t. 27, nr 2 (współautorzy: H. Szopa, W. Pękała).
- *Informatyka i współczesne zarządzanie*, red. J. Kisielnicki, J.K. Grabara, J.S. Nowak, Wyd. PTI, Katowice 2005, (Rozdz. XXVIII – *Przegląd systemów informatycznych stosowanych w przedsiębiorstwach*, współautorzy: C. Grabowski, H. Szopa).

- *Wstęp do systemów informacyjnych zarządzania w przedsiębiorstwie*, red. A. Nowicki. Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2005, (współautorzy: D. Dziembek, M. Giernacki, D. Jelonek, A. Nowicki, I. Pawełszek, I. Radomiak, J. Sobczyk, C. Stępnia, T. Turek, W. Wyraz).
- „Relaksacja poprzez system ćwiczeń hatha-jogi”. Referat wygłoszony na I Ogólnopolskiej Konferencji i warsztatach „Relaksacja w rehabilitacji”, Wigry, 13–16.09.2007, AWF, Warszawa [w druku].
- „Zwiększanie ruchomości w stawach poprzez ćwiczenia hatha-jogi”. Referat wygłoszony na I Ogólnopolskiej Konferencji i warsztatach „Relaksacja w rehabilitacji”, Wigry, 13–16.09.2007, AWF, Warszawa (współautor: M. Grabara) [w druku].
- *Ćwiczenia profilaktyczno-kompensacyjne dla dzieci w wieku szkolnym – oparte na systemie ćwiczeń hatha jogi*, „Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne” 2007, nr 12, (współautorzy: M. Grabara, J. Górna).
- *Czy występują elementy rekreacji ruchowej w systemie fizycznych ćwiczeń jogi?*, „Zeszyty Naukowe AlmaMer Wyższa Szkoła Ekonomiczna” 2007, nr 3 (47).

Andrzej Tarnopolski

Adiunkt w Zakładzie Psychologii, Instytut Filozofii, Socjologii i Psychologii AJD Częstochowa. Zainteresowania koncentrują się na antropologii, w szczególności dotyczą człowieka w sytuacjach racjonalnie granicznych.

Ostatnie publikacje.

- *Człowiek wobec niewiedzy. Niewiedza i edukacja*, [w:] *Innowacje akademickie*, Łódź 2006.
- *Filozofia i mass media* [współaut.], [w:] „Diamertos. Czasopismo internetowe UJ”, Kraków 2006.
- *Ekskluzywny i inkluzywny model racjonalności. Śmiech i płacz jako reakcja graniczna*, „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Seria: Psychologia”, t. XIV, red. R. Derbis, Częstochowa 2007.

Agnieszka Tokarska-Siudeja

Magister pedagogiki w zakresie poradnictwa zawodowego, absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie. Zainteresowania naukowe: zawodoznawstwo, pedagogika pracy, socjologia pracy, specyfika rozwoju zawodowego człowieka w aspekcie wpływu rodziny.

Wojciech Trojanowski

Absolwent socjologii na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, magistrant politologii na Uniwersytecie Śląskim. Doktorant Uniwersytetu Śląskiego na kie-

runku socjologia. Zawodowo zajmuje się reklamą, marketingiem politycznym oraz public relations.

Izabela Wcisło

Mgr socjologii, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Śląski w Katowicach. Píše pracę doktorską pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Marka S. Szczepańskiego, pt.: „Pomiędzy stylem życia a chorobą serca. Socjologiczne studium teoretyczno-empiryczne na przykładzie wybranych placówek miasta Katowice”.

Jest pracownikiem I Kliniki Kardiologii Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 7 w Katowicach (Ochojcu).

Jej zainteresowania mieszczą się w zakresie socjologii medycyny.

Agata Woźniak-Krakowian

Dr nauk humanistycznych w zakresie socjologii, specjalność – socjologia patologii i dewiacji; mgr psychologii. Pracownik Zakładu Psychologii Instytutu Filozofii, Socjologii i Psychologii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Ostatnie publikacje:

- *Psychologiczne i socjologiczne problemy wieku senioralnego*, „Starość. Roczniki Naukowe Caritas”, red. T. Kamiński, Pro Caritate, Warszawa 2006.
- *Wykorzystanie psychologii klinicznej w doradztwie zawodowym i pośrednictwie pracy*, „Kształcenie zawodowe; pedagogika i psychologia. Polsko-Ukraiński rocznik Ukraińsko-Polski”, red. T. Lewowicki, J. Wilsz, I. Ziazun, N. Nyczkało, Wyd. AJD w Częstochowie, Częstochowa – Kijów 2006.
- *Problemy wieku senioralnego na przykładzie syndromu opuszczonego gniazda – refleksje psychologiczno-pedagogiczne*, [w:] *Edukacja i animacja społeczno-kulturalna dorosłych (diagnoza, potrzeby, prognozy)*, red. A. Horbowski, J. Potoczny, Rzeszów 2007.

Współautorka publikacji:

- Woźniak-Krakowian A., Ortenburger D., *Zdrowie jako wymiar jakości życia*, „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Seria: Psychologia”, t. XIII, red. R. Derbis, Wyd. AJD w Częstochowie, Częstochowa 2006.
- Woźniak-Krakowian A., Wieczorek G., *Poczucie jakości życia doradców zawodowych. Psychospołeczny portret badanych*, [w:] *Współczesny paradygmat doradztwa Zawodowego w zastosowaniu praktycznym*, red. H. Skłodowski, Łódź 2006.
- Woźniak-Krakowian A., Wieczorek G., *Rola i miejsce doradcy zawodowego w systemie oświaty w opinii kadry kierowniczej placówek edukacyjnych*, [w:]

Współczesny paradygmat doradztwa Zawodowego w zastosowaniu praktycznym, red. H. Skłodowski, Łódź 2006.

- Woźniak-Krakowian A., Gnoińska J., *Techno jako przykład subkultury współczesnej młodzieży*, [w:] *Wielokulturowość w przestrzeni edukacyjnej*, red. K. Rędziński, I. Wagner, Wyd. AJD w Częstochowie, Częstochowa 2006–2007.
- Woźniak-Krakowian A., Zajęcka B., *Współczesne subkultury młodzieżowe. Próba analizy zjawiska*, „Prace Naukowe AJD w Częstochowie. Seria: Psychologia”, t. XIV, red. R. Derbis, Wyd. AJD w Częstochowie, Częstochowa 2007.
- Woźniak-Krakowian A., Wieczorek G., *Przejawy agresji wśród młodzieży na terenie szkoły. Próba analizy zjawiska*, „Przemoc. Roczniki Naukowe Caritas”, red. T. Kamiński, Pro Caritate, Warszawa 2007.

Izabela Wrona

Z wykształcenia organistka, studentka Wydziału Pedagogicznego, specjalność – Praca Socjalna Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Niniejszy artykuł był inspiracją do powstania pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem dr Moniki Kowalczyk-Gnyp pt. „Jakość życia w opinii pracowników socjalnych”. Autorka współpracuje m.in. z Tygodnikiem Katolickim „Niedziela”, „Gazetą Częstochowską”. Zainteresowania są stricte związane z kierunkiem studiów: psychologia, pedagogika, praca socjalna w Unii Europejskiej, socjologia.

Beata Zajęcka

Dr nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki. Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, Zakład Pedagogiki Opiekuńczej i Resocjalizacyjnej, adiunkt. Publikacje:

- *Specyfika i skuteczność wspólnoty Anonimowych Alkoholików*, [w:] *Strategie rozwiązywania problemów uzależnień*, red. S. Badora, I. Mudrecka, Uniwersytet Opolski, Opole 2006.
- *Dolegliwość kary pozbawienia wolności odczuwana przez skazane kobiety*, [w:] *Pedagogika wobec problemów opieki i resocjalizacji*, red. S. Badora, R. Stojcka-Zuber, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu, Tarnobrzeg 2007.
- Współautorka publikacji:
 - *Psychopatologia i psychoprofilaktyka*, red. A. Margasiński, B. Zajęcka, Impuls, Kraków 2000.
 - *Profilaktyka, Opieka, Wychowanie i Resocjalizacja – wybrane aspekty*, red. K. Socha-Kołodziej, B. Zajęcka, AJD, Częstochowa 2005.

- Zajęcka B. Repelewicz E., *Możliwości wykorzystania sportu w terapii uzależnień w warunkach aktualnych przemian społecznych*, [w:] *Polska na drodze do społeczeństwa informacyjnego. Między rozwojem a wykluczeniem w Zjednoczonej Europie*. red. A. Marzec, I. Wagner, AJD, Częstochowa 2005.

Szanowni Autorzy Rocznika „Tolerancja”

Prosimy o zastosowanie się do niniejszych wskazówek odnośnie formatowania tekstu, co bardzo ułatwi nam późniejszą pracę redakcyjną. Z góry bardzo dziękujemy.

1. Tekst proszę dostarczyć jako dokument Word.doc 2007 (pocztą oraz drogą elektroniczną na wskazany poniżej adres).
2. Dokument proszę nazwać swoim nazwiskiem („KowalskiJ”).
3. Proszę ograniczyć się do 20 stron maszynopisu (1800 znaków na stronie).
4. Przed tekstem, po lewej: imię i nazwisko, w następnym wersie tytuł pracy.
5. Przypisy proszę robić za pomocą automatycznej funkcji w Wordzie.
6. Cytaty w tekście proszę pisać w cudzysłowie, bez kursywy, tą samą czcionką, co cały tekst, proszę nie wyróżniać oddzielnym wersem.
7. Tytuły i zwroty obcojęzyczne (wyłącznie!) proszę pisać kursywą.
8. Przypisy wg wzoru:

Książka:

A. Kępiński, *Poznanie chorego*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004.

Rozdział w książce:

J. Bomba, E. Mamrot, M. Orwid, *Schizofrenia*, [w:] *Zaburzenia psychiczne u młodzieży*, red. M. Orwid, PZWL, Warszawa 1981.

Czasopismo:

B. Barbaro, A. Cechnicki, M. Rostworowska, *Wskaźnik ujawnionych emocji (EE) jako podstawowy wskaźnik prognostyczny w schizofrenii. Przegląd badań*, „Psychiatria Polska” 1986, nr 20 (2).

9. W przypisach proszę stosować łacińskie określenia i skróty: op. cit., ibidem, idem, eadem.
10. Na końcu artykułu bibliografia w porządku alfabetycznym wg nazwiska autora.

Wzór:

Barbaro B., Cechnicki A., Rostworowska M., *Wskaźnik ujawnionych emocji (EE) jako podstawowy wskaźnik prognostyczny w schizofrenii. Przegląd badań*, „Psychiatria Polska” 1986, nr 20 (2).

Kępiński A., *Poznanie chorego*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2004.

Orwid M., *Zaburzenia psychiczne u młodzieży*, PZWL, Warszawa 1981.

11. Na końcu artykułu proszę zamieścić streszczenie tekstu po polsku i angielsku, zawierające przetłumaczony tytuł i główne tezy oraz wnioski zawarte w pracy.
12. W osobnym pliku tekstowym (Word) prosimy przesłać:
 - a) „notę o autorze” oraz spis ważniejszych publikacji
 - b) aktualne dane teleadresowe:
 - Dane autora:
 - Imię i nazwisko:
 - Tytuł i stopień naukowy:
 - Miejsce pracy, stanowisko:
 - Zainteresowania:
 - Adres:
 - Telefon:
 - E-mail:
13. Wszystkie teksty nadesłane przez Autorów traktujemy jako wersję ostateczną przeznaczoną do opracowania redakcyjnego i publikacji.
14. „Tolerancja. Studia i szkice” znajduje się na liście czasopism punktowanych MEiSW (2 punkty).

Prace prosimy przysyłać drogą elektroniczną na adres: **j.palka@ajd.czyst.pl** oraz pocztą: Prof. dr hab. Adam Rosół, Wydział Nauk Społecznych – Instytut Filozofii, Socjologii i Psychologii, Akademia im. Jana Długosza, ul. Waszyngtona 4/8, 42-217 Częstochowa (z dopiskiem „Tolerancja XIV”).